

Transskription af:

TEKLA

Episode 1: Teklas flaskepost til fremtiden

Vært: Louise Trier

Medvirkende: Thomas Husted Kirkegaard og Soffie Viemose. Teklas stemme: Julie Bang

Udvikling og tilrettelæggelse: Louise Trier og Isa Naja Buhl

Redaktør: Rune Sparre Geertsen

Thomas Husted Kirkegaard: Her har vi karkivet, ja, det ligger, ja, i nogle reoler her nede i arkiv 168. Ja, det tal kan jeg huske.

Louise Trier: Vi befinder os nede i kælderen under det gamle Radiohus på Rosenørns Allé i København. Mellem ventilationsrør og paller og sækkevogne finder vi en tung dør, der skjuler et arkivrum. Det tilhører musikmuseet. Og herinde, i en af arkivets hundredvis af sorte arkivæsker er der for nylig dukket en historie op. En historie om en komponist, der måske er en af Danmarks største kvindelige komponister.

Thomas Husted Kirkegaard: Den dag jeg opdager, hvor spændende Teklas historie er. Det er sådan set allerede den første dag, hvor jeg har arbejdsdag på Musik museet. Jeg møder op og er vældig, vældig spændt på at komme ned i arkivet og kommer ned i det her lille i virkeligheden ikke specielt store rum, når man lige ser det.

Louise Trier: Rulle lidt. Wauw!

Louise Trier: Vi ruller en af de tunge 3 meter høje metal reoler til side.

Thomas Husted Kirkegaard: Det er jo virkelig en spændende fortælling, der åbner sig.

Louise Trier: Derinde, i en sort arkivæske ligger der en stak papir, hæfter og kuverter. De fleste af dem er over 100 år gamle. Men at denne her arkivæske nu er dukket op hernede i arkivet er ikke helt tilfældigt, for skaberen af dokumenterne, som er komponisten Tekla Griebel, har selv sørget for, at hendes historie ligger klar til at blive genopdaget af fremtiden.

Thomas Husted Kirkegaard: Hun har faktisk været et navn i dansk musik, og jeg havde aldrig hørt om hende i hele min uddannelse på musikvidenskab.

Louise Trier: Du lytter til serien 'TEKLA', en podcast i fem afsnit om en af Danmarks første og største kvindelige komponister, Tekla Griebel, en kunstnersjæl, der kæmper for at bryde igennem fra det øjeblik hun beslutter sig for, at hun vil komponere opera.

Thomas Husted Kirkegaard: Det vidner om et meget, meget stort gåpåmod og et vovemod også.

Louise Trier: En kvinde, som på trods af uheld, fatale beslutninger og et samfund, der begrænser kvindelige kunstners muligheder, alligevel ender med at skrive danmarkshistorie.

Soffie Viemose: Der er en episode, hvor jeg insisterer på at gå til den audition og er mega nervøs, og det hele ramler.

Louise Trier: I serien kommer du til at møde en stribe nulevende musikskabere, for 80 år efter sin død er Tekla ikke alene om sin kamp. Hvis du har fulgt med i de aktuelle debatter om musikbranchen, så ved du nok, at det står skidt til med ligestillingen mellem mandlige- og kvindelige musikere. Så spørgsmålet er hvor stor forskel er der på at være kvindelige musikselskaber i slutningen af 1800-tallet og på at være det i dag? Mit navn er Louise Trier, og jeg fortæller Teklas historie om hendes kunstneriske bedrifter og tragiske nedture sammen med musikhistoriker Thomas Husted Kirkegaard. Og i dette afsnit vil vi fortælle, hvordan det hele startede.

Thomas Husted Kirkegaard: Jeg hedder Thomas Husted Kirkegaard, og jeg har en ph.d. i musikvidenskab, og så har jeg været post.doc. på Nationalmuseet og Musikmuseet.

Louise Trier: Det begynder en sommerdag i 2020, hvor Thomas har sin første arbejdsdag på Musikmuseet, og hvor Teklas historie, hendes Flaskepost til fremtiden pludselig dukker op i hænderne på ham. Den bunke, vi har her, det var den, du...?

Thomas Husted Kirkegaard: Det var den første, jeg startede med.

Louise Trier: I kælderen under museet har vi taget alle Teklas dokumenter ud af arkivæsken og lagt dem på et rullebord.

Thomas Husted Kirkegaard: Det ser måske ikke ud af meget, men der er ganske meget materiale her, som er interessant.

Louise Trier: Hvad ser man?

Thomas Husted Kirkegaard: Jamen vi ser jo en bunke, kan man godt se, ret gamle papirer i brunlige farver i forskellige størrelser og formater. Og ja, der er, der er alt muligt lige fra hendes egen...

Louise Trier: Ikke nok med at arkiv kassen gemmer på kilder til Teklas livshistorie som fx hendes erindringer. Den vidner også om, at hun har komponeret musik af en kaliber, Thomas slet ikke har regnet med.

Thomas Husted Kirkegaard: Herinde i den her kuvert ligger der det, hun har kaldt: "En fortegnelse over mine arbejder ved føjet nogle folioark med genpart af pressens og store kunstners udtalelser. Ordnet i september 1937". Så altså en fortegnelse over alle de værker, hun har lavet, hvor hun så har tilføjet nogle udtalelser, hun har fået. Noget af det første jeg sad med, var hendes erindringer, og jeg synes jo i hvert fald, der var en god historie, og jeg synes også, det var ret imponerende, at hun rent faktisk har skrevet tre operaer. En af dem er blevet opført. Hun har skrevet en ballet. Hun har faktisk været et navn i dansk musik, og jeg havde aldrig hørt om hende i hele min uddannelse på musikvidenskab og heller ikke under min ph.d..

Louise Trier: I værkfortegnelsen kan Thomas se, at Tekla har skrevet over 100 værker, blandt andet en ballet og tre operaer. Det viser sig, at den ene af hendes operaer faktisk er blevet opført på Det Kongelige Teater. Det er helt uhørt for en kvindelig komponist.

Thomas Husted Kirkegaard: Det er noget af en bedrift, og det er ret utroligt, synes jeg, at hun alligevel er gået så meget i glemmebogen, som hun er.

Louise Trier: Fra den dag kommer Tekla til at spille den altoverskyggende hovedrolle i Thomas' arbejde.

Thomas Husted Kirkegaard: Jeg havde selv interesseret mig for det her med kvindelige komponister, fordi jeg havde brugt det i min undervisning på universitetet og kunne bare se, at der stadig manglede meget. Så det var et projekt, jeg selv søgte ind med, fordi jeg kunne se, at her, her har de noget af det arkivmateriale, som bare ligger i arkivet, passivt.

Louise Trier: Han begynder på sit forskningsprojekt, som skal bygge videre på den begrænsede viden, der trods alt findes.

Thomas Husted Kirkegaard: Forskningen i kvindelige komponister på det tidspunkt, da jeg går i gang, den er et sted, hvor vi efterhånden kender ret meget til faktisk mange kvindelige komponister.

Louise Trier: Problemet er bare, at det, vi ved om dem, er ret overfladisk, og hvad angår Tekla findes der stort set ikke andet end et par leksikonopslag og et 17 år gammelt universitets speciale.

Thomas Husted Kirkegaard: Men det som virkelig mangler er, at nogen der faktisk har kigget på deres musik, hvordan har det her lydt? Og hvad er det for noget musik, de har skrevet?

Louise Trier: Noget af det bemærkelsesværdige ved fundet i Musikmuseets arkiv er, at Tekla s historie er lige til at dykke ned i for en forsker som Thomas. For da Tekla er en ældre dame i slutningen af 1930'erne, har hun selv renskrevet og ordnet sine dokumenter, så fremtiden kan genopdage hende. Og for Thomas bliver de her papirer i Musikmuseets arkiv. De første brikker i et puslespil, som kommer til at tage ham to år at lægge. For hvem er denne her komponist, som har gjort sit liv og virke klar til at blive genopdaget, men som vi på trods af hendes store bedrifter ikke kender i dag?

Thomas Husted Kirkegaard: Tekla Griebel er vokset op i en familie, som ikke har så mange penge at rutte med.

Louise Trier: Tekla bliver født i 1866 og bor det meste af sin barndom og ungdom i København sammen med sin mor Kamilla og sin musikalske far, Theodor.

Thomas Husted Kirkegaard: Hendes far er tysker, Theodor Griebel og er rejst til Danmark, fordi han bliver ansat som violinist i Tivolis Orkester. Men da han kun ansat i kort tid, og så kæmper han med at tjene penge nok ved at spille på værtshuse til sent om aftenen og undervise en hel masse elever. Så Tekla Griebel vokser op i et hjem, hvor der ikke er frygteligt mange penge, og hun forbinder egentlig mest musikken med sit fars slid.

Louise Trier: Tekla skal ikke nyde noget af den trædemølle, som hun ser sin far slæbe sig igennem dag ud og dag ind. Så 15 år gammel starter hun på Tegneskole for Kvinder.

Thomas Husted Kirkegaard: Jeg tænker, at hun er en ung kvinde, som generelt interesserer sig for kunst, jo, det er tegning i de første mange år af sit liv. Og så begynder musikken lige så stille at tale til hende.

Louise Trier: Selvom Tekla har valgt musikken fra, så sniger den sig alligevel ind på hende. Nærmest som om det er musikken, der vælger hende.

Thomas Husted Kirkegaard: I 1885 sker der noget, som skal vise sig at være ret skelsættende for Tekla Griebels videre karriere.

Louise Trier: På det her tidspunkt er Tekla en ung kvinde.

Thomas Husted Kirkegaard: Hun er, ja, hun har... Ej, det kan jeg sgu ikke. Det synes jeg er så svært. Hvad skal jeg sige... Folk de nævner altid, at hun er så køn, men jeg har det sådan lidt øh altså. Jeg væger mig lidt ved at sige den slags, fordi det også er et tema det her med at tale om kvindelige kunstneres udseende.

Louise Trier: Ja, hvorfor er det egentlig så vigtigt at beskrive hendes udseende, når det først og fremmest er hendes musik, vi skal kende hende for? I stedet vil jeg fremhæve noget andet. For det mest slående, som går igen på alle hendes ungdomsbilleder, det er hendes blik. Et mildt og drømmende blik. Som om hun har fået øje på noget i en anden verden. Måske er det musikkens verden, for selvom Tekla har forsvoret, at hun aldrig vil arbejde med musik, så bliver hun pludselig grebet af den.

Thomas Husted Kirkegaard: Hun er stadigvæk studerende på Tegneskole for Kvinder, og det hele begynder egentlig med, at hun hører en af sine medstuderende gå og nynne en melodi fra englekoret i Arrigo Boito opera, Mefistofele, og af en eller anden grund hæfter hun sig ved den her melodi, og på en eller anden måde får hun fat i nogle billetter til den her forestilling og er inde at se operaen, mefistofele, på Det Kongelige Teater.

Louise Trier: Tekla sidder næsten helt ude på kanten af det røde plyssæde i Det Kongelige Teater. Og rundt om hende glimter og glitrer det fra de forgyldte balkoner, fra lysekronen i loftet og fra damernes dyre juvelsmykker ude på stolerækkerne. Hun har taget sin fineste kjole på og har sat håret op i den mest kunstfærdige frisure, som hun kan. Så går tæppet fra, og Tekla holder vejret, mens blæserne går i gang med den dramatiske optakt. Hun hører melodien. Lyden af englekoret, der stiger op gennem salen. Hun lukker øjnene næsten helt salig.

Teklas stemme, indtalt af Julie Bang: Jeg hørte Mefistofele, og det var som om jeg hørte min egen sjæls sprog.

Louise Trier: Sådan beskriver Tekla oplevelsen mange år senere i sine erindringer. Tekla spidser ører, hver gang spændingen i musikken stiger eller daler, og det er, som om hun kan mærke blæserne og strygerne vibrere helt ind i sine organer. Med lukkede øjne lader hun sine fingre danse hen over tangenterne på et usynligt klaver i takt med tonerne.

Teklas stemme, indtalt af Julie Bang: Der skete noget mærkeligt, næsten vidunderligt, hvorved jeg ligesom fik et trylleslag og fra en bestemt aften ikke blot vendte mig med al min længsel mod musikken, men også følte mig som komponist, urokkelig fast overbevist om, at jeg sad inde med evnen til at skrive opera.

Thomas Husted Kirkegaard: Hun skriver i sine egne erindringer, at det er som et trylleslag at se den her opera, og fra det øjeblik vender hun hele sit væsen imod musikken. Og ikke alene gør hun det, hun er også overbevist om, at hun besidder evnen til at skrive en opera.

Louise Trier: Så fra den ene aften til den anden finder Tekla ud af, at hun vil være operakomponist.

Thomas Husted Kirkegaard: Jeg tror, at noget af det, som har fanget hende, er, at det er en opera, som virkelig ikke skyr nogle dramatiske virkemidler. Der er skruet godt op for orkestereffekterne, og så er der hele den her djævle figur, som det ene øjeblik er indsmigrende og sød, og det næste øjeblik er perfid og ond og djævelsk, og det kontrastfyldte tænker jeg, at noget af det, hun måske er blevet fanget af her.

Louise Trier: Men det er ikke det eneste ved Mefistofeles, der kommer til at besegle Teklas skæbne.

Thomas Husted Kirkegaard: Og måske har hun hæftet sig særligt meget ved ham, der spillede Djævelen, nemlig den svenske baryton Algot Lange .

Louise Trier: For ham, der spiller Mefistofeles, operasangeren Algot Lange, vil nemlig nogle år senere dukke op på scenen i Teklas liv igen i en temmelig stor rolle endda. Men det ved Tekla ikke på det her tidspunkt. Kort efter oplevelsen med operaen Mefistofele kaster den kun 19-årige Tekla sig hovedkulds ud i at skrive sin første opera. Og nogle af hendes notater til denne her opera finder Thomas også blandt hendes efterladte papirer.

Thomas Husted Kirkegaard: Ja, denne her, det er noter omkring hendes aller- allerførste opera Don Juan de Marana. At Tekla Griebel går i gang med at skrive en opera som det første, det det siger, det siger altså noget om hende som person. Så må man være en person med et meget stort gåpåmod, en vis tro på egne evner og en, der godt tør slå ud med armene.

Louise Trier: Det, Tekla kaster sig ud i nu er måske den sværeste disciplin inden for musik.

Thomas Husted Kirkegaard: En opera ligger helt oppe i toppen af det, som man nogle gange kalder genre-hierarkiet inden for klassisk musik.

Louise Trier: Sammen med symfonien er operaen den genre, der er allersværest og allermest kompleks. Både symfonien og operaen er i virkeligheden en lang musikalsk fortælling.

Thomas Husted Kirkegaard: ... hvor komponisten kan vise, at man kan lave et langt musikalsk narrativ i flere satser med hele orkestret.

Louise Trier: Og læg dertil et orkester på op mod 70 musikere, som har hver deres instrument, som der skal skrives noder til.

Thomas Husted Kirkegaard: Men operaen har jo lige dét flere elementer. Hele orkestret er med, og der er mange sangere med. Der er scenografi, der skal være en god historie. Det er jo det, som i Richard Wagners version var et Gesamtkunstwerk. Altså et kunstværk, som indbefattede alle kunstarter på en gang. Så det er de vidner om et meget, meget stort gåpåmod og vovemod også synes jeg.

Louise Trier: I sin første opera kaster Tekla sig over myten om Don Juan. Hun får hjælp fra sin lidt modvillige far, der synes, det er en dårlig idé at gå efter en musikkarriere. Der er desværre ikke nogen af Teklas operaer, der er blevet indspillet, så vi kan desværre ikke høre, hvordan den allerførste opera lyder. Selvom Tekla nu har skrevet sin første opera, så går hun jo stadig på tegneskole, og her snegler tiden sig af sted.

Teklas stemme, indtalt af Julie Bang: Jeg kom til at hade tegning og maling. Men hold ud måtte jeg, ville jeg. En ordentlig afslutning skulle der være på dette studium, ellers var det jo spildt.

Louise Trier: Musikken har bidt sig fast i Tekla, så tegneskole skal bare overstås. Og da hun endelig bliver færdig med skolen, har hun blikket stift rettet mod musikkonservatoriet. Men først skal hun bestå optagelsesprøven. Tekla sidder i venteværelset på musikkonservatoriet med helt svedige håndflader. Så svedige, at de klistrer til det sanghæfte, som hun sidder og roder med. Imens kigger hun rundt i venteværelset for at se, hvem hun er oppe imod. Og det er stuvende fuldt af unge mænd og kvinder. Der er en fyr, der står med en violin kasse i hånden, og et andet sted spotter hun en messingblæser. De unge kvinder har ingen instrumenter med, men holder alle sammen et sanghæfte eller et klaverpartitur i hånden.

Thomas Husted Kirkegaard: Da hun møder op og sidder i venteværelset med de andre, der skal til optagelsesprøve. Så kommer teorilæreren J.D. Bondesen ind og proklamerer, at der vil blive stort

mandefald. De kan godt regne med, at mange af dem vil blive sorteret fra. Og det ligger ligesom stemningen for dagen, ikke.

Louise Trier: Så bliver det endelig Teklas tur.

Thomas Husted Kirkegaard: Og til optagelsesprøven, der bliver hun bl.a. testet på sit gehør. Hun skal kunne synge de rigtige toner.

Louise Trier: Læren sidder allerede klar ved klaveret og smiler venligt til hende. Han nikker og slår den første tone an på tangenterne.

Teklas stemme, indtalt af Julie Bang: Og da Frederik Rung prøvede mit øre, ramte jeg hver gang en halv tone højere, men rettede det naturligvis øjeblikkeligt. Jeg så vist meget ulykkelig ud.

Thomas Husted Kirkegaard: Og der går det desværre ikke så godt. Hun kommer til at ramme en halv tone ved siden af, men retter det så hurtigt hun kan.

Louise Trier: Det går bedre til de næste prøver, hvor hun spiller klaver og synger.

Teklas stemme, indtalt af Julie Bang: Jeg mødte med en fuget af Reinecke og en sang af Mendelssohn, som jeg akkompagnerede mig selv til. Da jeg var færdig, bukkede teorilærer Bondesen for mig og spurte smilende, har De flere fuldkommenheder?

Thomas Husted Kirkegaard: Det får hun noget mere ros for, og befippet, svarer hun: "Nej, slet ingen." Og ved ikke, hvad hun skal sige.

Teklas stemme, indtalt af Julie Bang: Da jeg kom for at høre resultatet, min dom, var det atter den lille Hr. Bondesen. "De er optaget", lød det kort og godt. Er jeg? Jeg gik et skridt tilbage af forbavselse.

Thomas Husted Kirkegaard: Men selv om det hele måske ikke går helt over stok og sten for hende til optagelsesprøven, så må hun have klaret det rigtig flot, for hun bliver optaget. Og hun får faktisk også økonomisk friplads. Dem, der får økonomisk friplads, har været de talenter, som har været værd at støtte.

Louise Trier: Det vil altså sige, at Teklas mor og hendes hårdtarbejdende musikerfar slipper for at betale for undervisningen. Så på statens regning kan hun nu se frem til tre år med sin nye

besættelse, musikken. På konservatoriet er Tekla nu kommet et skridt tættere på sin komponistdrøm. Og at hun overhovedet kan komme ind på en kunstnerisk uddannelse er faktisk usædvanligt, for mange skoler og akademier optager slet ikke kvinder.

Thomas Husted Kirkegaard: Københavns Musikkonservatorium har faktisk ret mange kvindelige studerende helt fra begyndelsen.

Louise Trier: Men det gør musikkonservatoriet altså. Men selvom konservatoriet et stykke hen ad vejen er en progressiv uddannelsesinstitution for sin tid, så har kvindelige og mandlige musik talenter ikke samme muligheder for at blive, hvad de har lyst til. Der er nemlig en stærk tradition for, hvilke hovedinstrument de unge kvinder søger ind med.

Thomas Husted Kirkegaard: Men langt de fleste dygtiggøre sig i inden for de dele af musikken, som passer til borgerskabets idealer om musikkens rolle i kvinde- og pigesocialiseringen. Så rigtig mange uddanner sig med klaver eller sang som hovedfag. Alt tyder på, at det har været sang. Der var Tekla Griebels hovedfag her.

Louise Trier: At Tekla endelig er kommet ind på konservatoriet betyder ikke, at hendes lykke er gjort sådan lige med det samme. Vi vender tilbage til Tekla og hendes videre rejse ind i musikken, men nu springer vi frem til i dag. For hvordan er situationen for kvinder på konservatorierne egentlig i dag? Hvis man ser på, hvordan kvinder og mænd bliver musikskabere i dag ser det ud til, at vi stadig lever med nogle af efterdønningerne af 1800-tallets borgerlige idealer.

Soffie Viemose: Der er ikke lavet så meget musik herude. Der er mange, der har et klaver stående inde på deres... Det har jeg ikke fået, nej. Jeg hedder Soffie Viemose, og jeg er sanger og musiker og komponist.

Louise Trier: Vi er taget ud på Det Rytmiske Musikkonservatorium i København for at tale med Soffie Viemose.

Soffie Viemose: Jeg bruger det til bare sådan... at arbejde på mail og alt det sjove.

Louise Trier: Hun er underviser på konservatoriet, og vi møder hende på hendes kontor. Udover at undervise, så er Soffie sanger og komponist i det danske band Lowly. Vi skal tale med Soffie om hendes vej hen til der, hvor hun er i dag. For ligesom Tekla begynder Soffies vej ind i musikken også med sang. Og noget kunne tyde på, at det er den vej, de fleste kvinder tager, når de kaster sig ud i musikken. Faktisk viser undersøgelsen 'Kvinder i musik', at over 80 % af eleverne på Musikkonservatoriums sanglinjer er kvinder. Til sammenligning så udgør kvinder kun knap en fjerdedel af de konservatoriestuderende, der spiller slagtøj, strygere, blæsere eller et hvilket som

helst andet instrument. Altså en fordeling mellem kønnene, som minder ret meget om situationen, da Tekla starter på konservatoriet i 1889.

Soffie Viemose: Da jeg starter på sanglinjen, der skal jeg lige finde mine ben.

Louise Trier: For Soffie begynder hendes rejse for alvor, da hun er 21 og lige begyndt på sang linjen på den prestigefyldte skole Berkeley College of Music i USA.

Soffie Viemose: Der går rigtig mange mennesker, som har en gospel baggrund. Jeg kan slet ikke leve op til til de sangere, der går der.

Louise Trier: For Soffie ser det ud som om, at de fleste på Sankt Linjen stræber efter at blive frontfigurer og forsangere for bands. At stå der på scenen med hele sin krop og sin stemme i centrum af musikken. Og det får Soffie til at revurdere, hvad det er, hun vil med musikken. Og heldigvis opdager hun, at der findes et helt andet univers på skolen. En dag finder hun nemlig et lokale på skolen med en helt speciel type komponister, som har computeren som hovedinstrument.

Soffie Viemose: Og så var der sådan et glaslokale, hvor der bare sad computernørder. Og sad helt inde i mørke. Og det blev jeg meget tiltrukket af. At kunne få lov til at gå derind i stedet for.

Louise Trier: Det mørke lokale er de elektroniske musikers domæne.

Soffie Viemose: Der var aldrig noget om performance i det. Det var kun sådan noget nørderi. Men de var sindssygt dygtige, og de var fuldstændig sådan bare kilder af knowledge på en eller anden måde.

Louise Trier: Og Soffie begynder nu at fordybe sig i computerens muligheder, og hvordan man kan få elektronik og sang til at smelte sammen. Og da Soffie en dag skal til en audition, hvor der skal findes optrædende til en kommende koncert på skolen, der skal den nye kunstneriske retning stå sin prøve.

Soffie Viemose: Der er en episode, hvor jeg insisterer på at gå til den audition og tager min computer med og tager et midi-keyboard med og er mega nervøs. Og det hele ramler, altså sådan, keyboardet falder ned på gulvet og der sidder ligesom en underviser og kigger på mig, og mine fingre ryster, fordi jeg skal trigge nogle ting på keyboardet. Og jeg kan næsten ikke synge, fordi jeg er så nervøs.

Louise Trier: I forhold til de andre der ligger prøve til denne her audition, så er Soffies performance bag laptoppen meget introvert. De fleste andre har meget store armbevægelser.

Soffie Viemose: Og jeg insisterer på bare at stå og trykke på mit midi-keyboard og være bag en skærm. Og det var bare helt forkert.

Louise Trier: På trods af lidt startvanskeligheder står det klart for Soffie, at hun har fundet den rigtige retning. Det er især faget Music Synthesis, hvor Sofie kan dykke dybt ned i musikkens bestanddele og komponere den elektronisk på computeren, der bliver et vendepunkt i hendes uddannelse.

Soffie Viemose: De undervisere, jeg havde på Berkeley, de var mænd, og de var sådan nogle store, tykke gamle sound engineers, og de sad i en stol tilbagelænet og hvis man kom for sent, så havde låst i døren, man kunne ikke komme ind.

Louise Trier: Hver dag møder Soffie op i undervisningslokalet, som er fyldt af unge fyre. Kvinderne på holdet kan tælles på én hånd.

Soffie Viemose: Det, jeg oplevede, det var i hvert fald sådan helt vildt ulige fordelt. Men jeg oplevede også, at det var sådan ukønnet på en eller anden måde. Og jeg tænkte faktisk ikke så meget over det der med at, at jeg var... at jeg var noget andet end de andre. Vi var bare nogle nørder alle sammen.

Louise Trier: Soffie bliver en haj til det tekniske på Berkeley, og da hun kommer tilbage til Danmark, starter hun på Det Rytmske Musikkonservatorium i Aarhus, hvor hun starter på linjen for elektronisk musik.

Soffie Viemose: Som så semestrene går eller årene går, så bliver det mere og mere en kompositionsline for mig. Jeg får mere og mere et udtryk og får samtidig også et behov for at sige noget igennem musikken. Altså ikke bare sådan. Jeg har i hvert fald et behov for også at sige noget med min stemme.

Louise Trier: Det hele begynder at gå op i en højere enhed for Soffie, for at hun finder tilbage til sin stemme igen og opdager, at den kan bruges som instrument i hendes elektroniske kompositioner.

Soffie Viemose: Mere og mere finder jeg ud af, okay, måske er jeg bare komponist med min computer, og så kan jeg synge ved siden af.

Louise Trier: Tilbage på konservatoriet står Tekla også over for den udfordring, at hun gerne vil være komponist. Men hvordan skal hun gøre? Der findes nemlig ikke decideret undervisning i komposition. Til gengæld er der faget musikteori, der introducerer hende til nogle af de ting, man skal kunne som komponist.

Thomas Husted Kirkegaard: Og det har nok været inden for musikteoriens område, at hun har lagt rigtig meget energi.

Louise Trier: Her gør hendes lærer Orla Rosenhoff meget ud af at give hende og de andre elevers selvstændige opgaver i komposition.

Thomas Husted Kirkegaard: Og han var en af dem, som støttede Tekla Griebel, og hun var i hvert fald meget glad for hans undervisning.

Louise Trier: Så efter teorien på skolebænken er det altså hjem og selv skrive noder til et partitur. Tekla er en af Orla Rosenhoff yndlings elever, men på grund af en intern strid på konservatoriet stopper Rosenhoff, og undervisningen hos hans efterfølger bider ikke rigtig på hos Tekla. Og det betyder, at hun ikke får lært en ret vigtig kompetence for at blive komponist.

Thomas Husted Kirkegaard: Nemlig instrumentation og instrumentation er et fag, hvor man lærer at bruge hele orkestret. Hvilke toner ligger der inden for klarinettens ambitus? Hvordan bruger jeg messingblæserne på en god måde? Hvordan er det nu med transponerende instrumenter? Hvis man som komponist godt kunne tænke sig at skrive en opera, men ikke har lært nok om instrumentation, så står man på virkelig bar bund.

Louise Trier: Så nu er det store spørgsmål, hvordan det kommer til at gå Tekla efter konservatoriet.

Thomas Husted Kirkegaard: Hvad har vi her? Det her er så librettoen til hendes livsværk, Kong Hroars Skjalde. Den her opera, som hun bruger 33 år på at gøre færdig. Jeg tænker, hold da op. 1893-1924... Hvad er der dog sket i mellemtiden for at det har taget så lang tid?

Louise Trier: I næste afsnit dykker vi dybere ned i den usædvanlige historie om Tekla og hendes musikkarriere. Og så skal du også møde den danske sangerinde Soleima, som fortæller om et svært dilemma.

Soleima, Sarah Mariegaard: Så går det sådan ret hurtigt op for mig, at de gerne vil have projektet i en anden retning. Helt klassisk. De vil gerne have, at det lyder mere kommercielt, mere poppet, så det passer ind på diverse forskellige platforme.

Louise Trier: Tekla er produceret af MonoMono for Vores tid, med støtte fra William Demant Fonden. Du kan finde flere podcasts om historie ved at søge på Vores tid i din podcast app. Mit navn er Louise Trier, og jeg har tilrettelagt serien sammen med Isa Naja Buhl. Mikkel Bøgeskov Andersson har stået for lyddesign og Rune Sparre Geertsen var redaktør. Julie Bang har indtalt citater fra Teklas erindringer, og du har hørt musik af Lowly og koncertoptagelser af Tekla Griebels musik.

[Vores Tid – Nationalmuseets Mediehus](#)

[Episode 1: Teklas flaskepost til fremtiden](#)

Lyddesign: Mikkel Bøgeskov Andersson

Produceret af MonoMono for Vores Tid